

Utrecht, december 2008
Ginkgo Zorgprojecten nieuwsbrief 2008

Beste collega's en vrienden,

Het jaar 2008 ligt al weer bijna achter ons en traditiegetrouw kijk ik terug op mijn werkzaamheden voor Ginkgo Zorgprojecten. De jaarlijkse nieuwsbrief is een goede gelegenheid om al degenen met wie ik in 2008 samengewerkt te bedanken voor de plezierige samenwerking. Hopelijk zetten we onze samenwerking in 2009 op een plezierige en constructieve manier voort.

RODE DRAAD

In het vorige jaaroverzicht sprak ik de wens uit om samen met collega's en vrienden de volgende vraag op te lossen: Hoe kunnen we voorkomen dat het opgroeien met een ziek familielid schade veroorzaakt aan de ontwikkeling van jonge mantelzorgers? Door mijn verschillende werkzaamheden, die zich nagenoeg allemaal rond jonge mantelzorgers afspeelden, heb ik flink wat puzzelstukjes gevonden en op hun plaats gelegd.

MAX JIJ OOK?

In de vorige nieuwsbrief schreef ik over de theatervoorstelling *Iedereen heeft een rugzak!* In de voorstelling verbeeldt een groep Bredase jonge mantelzorgers enkele scènes uit hun leven. Begin 2008 schreef ik de lesbrief *Max jij ook?* waarin de DVD met de theatervoorstelling centraal staat. Deze lesbrief is een handreiking aan leerkrachten van groep 7 en 8 van het basisonderwijs die met leerlingen in gesprek willen gaan over jonge mantelzorgers.

Verschillende scholen in Breda werken inmiddels met de lesbrief en de lesbrief is via Mezzo toegankelijk voor alle scholen in Nederland.

AGENDA MAX LAADVERMOGEN

In 2007 deed de GG&GD Utrecht onderzoek naar mantelzorgondersteuning. Hieruit bleek dat jeugdige mantelzorgers nauwelijks of niet bereikt worden met het bestaande ondersteuningsaanbod. Daarop besloot de gemeente Utrecht om actie te ondernemen, en wel in de vorm van het project *Agenda Max Laadvermogen*. Ik werd gevraagd voor het projectleiderschap. Dit was voor mij een mooie kans om op een locatie én onderzoek te doen én een onderbouwd plan te maken voor verbetering van de steun aan jonge mantelzorgers. Uit de Utrechtse Jeugdmonitor haalden we de gegevens over Utrechtse jonge mantelzorgers en legden die vast in een factsheet. Wat bleek zoal? Het aantal jonge mantelzorgers is hoog: een kwart van *alle* jongeren. Vooral jongeren met een psychisch zieke en/of verslaafde ouder hebben het moeilijk. Jonge mantelzorgers hebben beduidend meer gedrags- en ontwikkelingsproblemen en meer lichamelijke klachten dan hun leeftijdsgenoten zonder ziek familielid. School lijdt er onder, en thuis zijn er meer problemen. Deze jongeren denken vaker aan zelfmoord en ondernemen vaker een suïcidepoging.

Voor de meeste veldwerkers waren de onderzoeksgegevens een eye-opener: een groot aantal jonge mantelzorgers met grote kans op gezondheidsproblemen staat niet op hun netvlies! Deze constatering gaf aanleiding om prioriteit te leggen bij het verbeteren van het opsporen van jonge mantelzorgers, en vooral de groep die niet opvalt door extreem gedrag maar die 'verborgen zorgen' heeft. Het in kaart brengen van het aanbod aan steun en hulp en dit onder de aandacht brengen van de jongeren zelf en van belangrijke verwijzers, zijn verbeterpunten die daarnaast prioriteit hebben gekregen.

De projectresultaten gaven de gemeente aanleiding om verschillende acties in gang te zetten. En hierbij ben ik ook actief betrokken: voor twee vervolgprojecten maakte ik het werkplan en ga ik het projectleiderschap uitvoeren: *Steun aan jonge mantelzorgers op school* en *Preventieve familiegesprekken*.

LANDELIJK WERKKADER

Ook landelijk groeit de aandacht voor jonge mantelzorgers. De landelijke vereniging van mantelzorgers en vrijwilligerszorg (Mezzo) en de Nederlandse vereniging van artsen in de jeugdgezondheidszorg (AJN) namen dit jaar het initiatief om te komen tot een door landelijke koepelorganisaties en verenigingen van beroepskrachten gezamenlijk gedragen visie op de ondersteuning van kinderen die opgroeien met zorg.

Het was voor mij een hele uitdaging en eer om voor Mezzo en AJN deze visie op schrift te zetten. Komend jaar ga ik over deze visie in gesprek met verschillende organisaties. Bedoeling is dat een gezamenlijk gedragen visie in een convenant wordt vastgelegd en dat de betrokken organisaties vervolgens tot actie overgaan.

INSPIRATIE

Tot slot vind ik het waardevol te vermelden dat ik uit alle contacten met collega's veel nieuwe inspiratie haal. Ik noem twee groepen collega's in het bijzonder.

Op het werkkterrein jonge mantelzorgers organiseerde ik dit jaar drie (zoals ik ze noem) inspiratiebijeenkomsten. Met ongeveer acht collega's wisselen we kennis en ervaringen uit en bediscussiëren actuele en relevante vraagstukken. Zo hebben we stil gestaan bij de vraag wat preventieve steun aan jonge mantelzorgers en hun ouders inhoudt en hoe dit het beste georganiseerd kan worden. We willen in 2009 toewerken naar onderzoeks- en projectaanvragen zodat we samen concreet aan de slag kunnen gaan en het niet bij woorden alleen blijft!

In 2008 startten het Nederlands Jeugdinstituut (Nji) en enkele zelfstandige adviseurs in de zorg de *Doorbraakgroep jeugdzorg*. Ik neem daar ook aan deel. Doorbraak is een praktische, snelle en concrete manier om verbeteringen door te voeren waar cliënten van organisaties voordeel van ondervinden. De groep adviseurs bundelt expertise en voert - in wisselende samenstelling - opdrachten uit binnen de jeugdzorg. Dit jaar startte een omvangrijk Doorbraaktraject binnen de jeugdbescherming in Amsterdam. Een spannend traject, want voor het Bureau Jeugdzorg in Amsterdam is het zeer belangrijk om op korte termijn goede resultaten te behalen, zoals verkorting van de wachttijden en terugdringing van de werkdruk. Het is bijzonder leerzaam om met deze pool van adviseurs aan het werk te zijn.

2009

In 1998 begon ik bij het NIZW met het project *Jonge mantelzorgers*. Het was toen een onbekend onderwerp waar slechts enkele mensen in Nederland mee bezig waren. Nu na tien jaar constateer ik dat zowel landelijk als op provinciaal en gemeentelijk niveau de belangstelling voor deze kwetsbare groep jonge mensen enorm is toegenomen. En terecht, naar mijn mening!

Ik vind het fantastisch om mijn jarenlang opgebouwde expertise in te zetten voor verschillende projecten en advies. De meeste werkzaamheden zetten zich voort in 2009. Ik kijk er naar uit!

Iedereen heel veel werkplezier gewenst en veel geluk in eigen kring.

Lucia Tielen

PS. Voor een compleet overzicht van alle opdrachten in 2008: [klik](#) hier of zie onder 'orderportefeuille 2008' op mijn website www.ginkgozorgprojecten.nl.

